

سرگذشت تهران

تهران قدیم به روایت نام آوران تهرانی

www.ketab.ir

سرگذشت تهران

تهران قدیم به روایت نام آوران تهرانی

گردآورنده: محمد مهاجر

ویراستار: ندا عابد - زیرنظر: شهرام گیل آدی

طراح جلد: فاطمه قنایی

حروفچینی: معصومه آقاحسینی

هماهنگی: مهرنوش رحیمی

چاپ اول ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۹۶۴-۰-۳

حق چاپ محفوظ است.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

موسسه انتشارات: نوازما

دفتر مرکزی: تهران، میدان فردوسی، خیابان پارس، کوچه جهانگیر، مجتمع یاس غربی، طبقه ۱۵، واحد ۱۵

تلفکس: ۰۲۱-۶۶۷۳۹۲۲۴ - تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۳۹۷۰۴

چاپ و لیتوگرافی: آیین چاپ تابان

آدرس چاپخانه: تهران خیابان ولیعصر بعد از چهارراه امیریه، خیابان فرهنگ، پلاک هشتاد و پنج

تلفن: ۵۵۳۷۲۵۰۵

فهرست

۸	مقدمه
۷	پیشامتن
۱۰	هوشنگ ابتهاج
۱۲	منصوره اتحادیه
۲۵	محمود افتخاری
۳۷	محمود بصیری
۵۱	اصغر بیچاره
۷۸	نوشین پزشک
۹۲	علی تجویدی
۹۴	تقی تفضلی
۹۶	قاسم تهرانی صالح
۱۲۲	فریدون جنیدی

۱۳۲	مهندس محمدرضا حریری
۱۳۹	حسین خردنیک
۱۷۱	روشنک
۱۷۴	سعدی افشار
۱۹۷	رضا سیدحسینی
۲۰۷	جعفر شهری باف
۲۲۳	عبدالله طریقت
۲۲۷	ژاله علو
۲۷۳	دکتر امیر هوشنگ کاووسی
۲۹۸	نصرت‌الله کریمی
۳۵۱	گلابگیر اصفهانی
۳۶۹	محمد گلبن
۳۷۸	سید امیر مکی
۳۸۶	لطف الله مجد
۳۸۹	دکتر محمد مهدی محمودی
۴۰۵	دکتر عباس منظرپور
۴۸۴	همایون نوراحمر

مقدمه

از تاریخ ۷۸/۵/۱۴ تا ۸۴/۱۰/۲۰ برنامه‌ای با نام «تهران در گذر زمان» از رادیو تهران پخش می‌شد؛ دویست و پنجاه برنامه‌ی نیم ساعته هر یک شامل دو بخش، بخش اول متنی درباره‌ی تاریخچه‌ی تهران از قرون سوم و چهارم هجری قمری تا زمان رضاشاه پهلوی و بخش دوم به بیان زندگی بیژن شهیدی، پژوهشگر ارجمند و با گویندگی مهین نثری بازیگر گرانقدر رادیو. متن این قسمت به صورت کتاب با نام «سرگذشت تهران» و به همت بیژن شهیدی چاپ و منتشر شده است.

بخش دوم که شامل سی و دو گفتگو با اهالی تهران قدیم از هر گروه و شغل و تخصص بود اینک با نام «تاریخ شفاهی تهران» و با عنوان فرعی «گفتگو با اهالی تهران قدیم» چاپ و منتشر شده است. امیدواریم مورد توجه و استفاده علاقه‌مندان به تاریخچه‌ی تهران قرار گیرد. نکته‌ی قابل ذکر این که چندتایی از این برنامه‌ها قالب گفت و گو ندارند و میهمان محترم برنامه‌ی ذیل نکات مورد نظرش صحبت کردند. سرکار خانم اتحادیه و یا آقای فریدون جنیدی یا استاد هوشنگ ابتهاج. اما قالب کلی برنامه‌ی که در بخش سده‌ی این کتاب آمده مبتنی بر گفت و گوست.

از زبان تهرانی‌های قدیمی. (ژاله علو، جعفر شهری، هوشنگ کاووسی، نصرت‌الله کریمی، فریدون جنیدی، عباس منظرپور و ...)

پیشامتن

رادیو رسانه‌ای پویا و شگفتا به فرهنگ است. این رسانه فرهنگی از نظر ماهیت فاصله فراوانی با پیچیدگی‌های تکنولوژیک عصر معاصر دارد. این سادگی در شکل و فضا به شنونده هم انتقال می‌یابد. شنونده رادیو معمولاً خود را با رسانه‌ای گرم و دوست‌داشتنی با آشنایی آسان و فراگیر روبرو می‌بیند. این ارتباط وسیع در محیط انتشار پیام رادیو فراگردی درونی را برای کشف راز پیام آه به وجود می‌آورد. هر شنونده‌ای با هر سطح دانش و در هر اقلیم بخشی از پیام رادیو را در ذهن خود شکل می‌دهد.

به همین سبب شنونده رادیو با پرواز خیال خود پیام دریافتی از رادیو را تکمیل و یا وسعت می‌بخشد. این حرکت درونی رادیو را تبدیل به یک رسانه‌ی دوست‌داشتنی در دنیا کرده است. البته کارکرد امروزی رادیو در کنار رسانه‌های نوظهور دچار تحول شده است. ورود فضای سایبر و شبکه‌های ارتباطی باعث شده رادیوها در دنیا خود را در شرایط تازه باز مهندسی کنند. این رخداد تازه وجه اطلاع‌رسانی این رسانه پویا را بیشتر از پیش برجسته کرده است. اکنون سیاست‌گزاران در حوزه رادیو قدرت آن را در بهره‌گیری از سرعت انتقال پیام می‌دانند. توجه به نیاز شنونده همواره در رأس بازاریابی اجتماعی برای شکل دادن پیام رسانه بوده است. رادیو در ایران از ابتدا زمینه‌ای فرهنگی، اجتماعی داشته است. این محور حرکتی رسانه پویای رادیو را تبدیل به مرجعی مردمی و محلی برای بیان آراء و افکار نخبگان در دهه پنجاه کرده است؛ امتداد این فرآیند در دهه‌های بعد برنامه‌های رادیو را تبدیل به جایگاهی برای بیان افکار اندیشمندان، نخبگان و مؤثرین جامعه کرد.

مجموعه پیش رو بخشی از گفتگوهای شکل یافته در برنامه «تهران در گذر زمان» است که به «تاریخ شفاهی تهران» از زبان اهل اندیشه و هنر می‌پردازد. این مجموعه که نگاهی به گذشته تهران است یکی از اسناد مهم

تهران‌شناسان و علاقه‌مندان برای تصویر پیشرفت‌های شگرف امروز این شهر بزرگ می‌تواند باشد. نگاه به گذشته می‌تواند فضایی پیش روی ما از رشد و توسعه تهران به عنوان یک حوزه بزرگ ناشناخته پدیدار سازد.

شهرام جیل آبادی

www.ketab.ir